

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/151 Έν Καισαριανῇ τῇ 1ῃ Μαρτίου 2021

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2 3 7η

Πρός

τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους

Πρεσβυτέρους

τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους

τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους

καί τίς Ὀσιώτατες Μοναχές

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Ἡμέρες ἐθνικῆς περηφάνειας καὶ λεβεντιᾶς ζοῦμε τοῦτο τὸν καιρὸ καθὼς βιώνουμε μιὰ μοναδική πραγματικότητα στὴν παγκόσμια ἱστορία, τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Μιὰ ἐπανάσταση τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τοῦ Ἀσιάτου Δυνάστου καὶ Κατακτητοῦ, ποὺ προκαλεῖ τὴν ἐκπληξη καὶ τὸν θαυμασμὸ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων πολιτικῶν καὶ ἱστορικῶν. Ὁ Γάλλος ἱστορικὸς ROUQUEVILLE ἔγραψε: «Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάσταση περιεῖχεν ἐν ἑαυτῇ ἔκτακτόν τι, ὅπερ ἦτο ἀδύνατον νὰ χαρακτηρισθεῖ». Ποιὸς ἦταν ὁ μοχλὸς καὶ ἡ κινητήρια δύναμη τοῦ '21; Τί γέννησε ἐκεῖνο τὸν ἀνεπανάληπτο ξεσηκωμό; Ποιὸς ἦταν ὁ χαρακτήρας του; Εἶναι τὸ '21 μόνο κοινωνικοταξικὸ φαινόμενο ἢ μπαίνει βαθιὰ καὶ στὸ χῶρο τοῦ πνεύματος; Ὁ ἱστορικὸς ὕλισμός θὰ ὑποστηρίξει πὼς ἐκείνη ἡ γιγαντομαχία ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα μόνο διεργασιῶν τοῦ οἰκονομικοῦ παράγοντα καὶ εἶναι ἄσχετη μὲ τὸ χῶρο τοῦ πνεύματος. Ἐμεῖς ὅμως ἔχουμε σοβαροὺς λόγους νὰ ἀρνούμεθα τὴ θέση αὐτὴ τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ, γιατί ἔχουμε στὰ χέρια μας ἱστορικὰ ντοκουμέντα καὶ πειστήρια ποὺ μποροῦν νὰ ἀποδείξουν ὅτι ὁ ἀγώνας ἐκεῖνος ἦταν ἐθνικὸς μὲ ἔντονο πνευματικὸ θρησκευτικὸ χαρακτήρα ποὺ τὸν ἐχρωμάτισε καθολικά. Καὶ θὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴν γνώμη τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας ποὺ στὸ Διάγγελμά του πρὸς τὸν Ἑλληνικὸ Λαὸ τῆς 25ης Μαρτίου 1976 διεκήρυξε ὅτι: «Τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, καθὼς ἀνήκουν στὸ χῶρο τοῦ πνεύματος καὶ γενικὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, δὲν συλλαμβάνονται μὲ γενικοὺς ἄκαμπτους νόμους, ὅπως ἐκείνου ποὺ ἰσχύουν γιὰ τὰ φυσικὰ φαινόμενα...

Ειδικότερα δὲ μπορεῖ νὰ ἀναχθεῖ σὲ ἄκαμπτο γενικὸ κανόνα ἢ ἀρχή, ὅτι κύρια κινουῦσα δύναμι τῆς Ἱστορίας εἶναι τὰ ταξικὰ ὑλικά συμφέροντα».

Ἡ πίστη στὸ Θεὸ καὶ ἡ ἀγάπη τῆς Πατρίδας, ἡ ἀπόκτηση τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐλευθερίας ἦταν οἱ δύο πόλοι γύρω ἀπὸ τοὺς ὁποίους μαγνητίσθηκε ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιὰ τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ '21. Καὶ οἱ ἀποδείξεις αὐτῆς τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας, ποὺ σήμερα συνειδητὰ παρασιωπεῖται καὶ διαστρεβλώνεται, εἶναι πλεῖστες ὅσες προερχόμενες ἀπὸ κείμενα καὶ μαρτυρίες προσωπικοτήτων ποὺ ἔδρασαν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἢ παρακολούθησαν τὰ γεγονότα διασώζοντας ἔτσι αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια. Στὸν ὄρκο τῶν Φιλικῶν ὑπερέχουν οἱ ἔννοιες τῆς Πατρίδας καὶ τῆς Θρησκείας. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ὄρκο τῶν Ἱερολοχιτῶν. Καὶ στὴν προκήρυξη τοῦ Ἀλέξανδρου Ὑψηλάντη στὶς 24 Φεβρουαρίου 1821 καὶ ἐκεῖ ἡ ἐπανάσταση γίνεται στὸ ὄνομα τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος. Ὅμοίως καὶ στὰ Ἀπομνημονεύματα τῶν Ἀγωνιστῶν τοῦ '21 μπορεῖ νὰ διαπιστώσει κανεὶς αὐτὴ τὴν ἀλήθεια ὅτι ὁ ἀγώνας γινόταν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος. Γράφει ὁ Ἑλβετὸς Μάγιερ στὰ «Ἑλληνικὰ Χρονικά», ὅτι ἐνῶ μπροστὰ ἀπὸ τὰ τεῖχη τοῦ Μεσολογγίου βρίσκονταν ὁ Ἰμπραήμ καὶ ὁ Κιουταχῆς: «... Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς δυνάμεις ἔχομεν νὰ ἀντιπαραταχθῶμεν, αἱ δὲ ἡμέτεραι δὲν εἶναι ἄλλαι, εἰμὴ ὁ Θεός, ἡ Πατρίς καὶ οἱ βραχίονές μας...». Ὁ Π. Πατρῶν Γερμανὸς στέλνει στὴν Ἡλιδὰ τὸν ἐπίσκοπο Προκόπιο, ὁ ὁποῖος ξεσηκώνει τὸ λαὸ καὶ μαζὶ ψέλνουν τὸν ὕμνο «Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν...». Ὁ Ἐθνομάρτυρας Γρηγόριος Ε' στὴν εἶδηση τοῦ Ἰ. Καποδίστρια νὰ ἐνεργήσῃ ὥστε νὰ μὴ γίνῃ ἡ Ἐπανάσταση, ὁ Πατριάρχης «τῆς ὀδύνης» ἀπάντησε: «... οὐδεμία ἀνθρώπινος δύναμις δύναται νὰ ἀναχαιτίσῃ τὰ πράγματα, διότι τὸ

κίνημα τοῦτο προώρισται φαίνεται ἀπὸ τὸν Ὑψιστον, ἄλλως ἦτο ἀδύνατον νὰ κάμει τοιαύτην ἀπόφασιν τὸ Ἔθνος... ταῦτα παρακαλῶ νὰ εἴπητε εἰς τὴν ἐξοχότητά του». Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Θεοδόσιος μὲ ἐντολὴ τοῦ

ναυάρχου Τομπάζη, στέλνει τὴν παρακάτω προκήρυξιν στὸν Ὁρθόδοξο Κληρο: «Σεβαστοὶ ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν δράξασθε τῶν ὅπλων... καὶ πορεύθητε κατὰ τῶν βλασφημῶν τοῦ Ὑψίστου... Μιμήθητε τὸν Μωϋσῆν... τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ... τὸν Ἥλιαν... Ἐγέρθητε καὶ ὁ Θεὸς τῶν ἰσχυρῶν θὰ προηγηθεῖ. Ἐλευθερία πίστεως, ἀνεξαρτησία πατρίδος, ἰδοὺ ἡ πολεμικὴ ἡμῶν κραυγὴ. Προσεύχεσθε, εὐλογῆτε, μάχεσθε, οὐδεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν μενέτω ἀμέτοχος ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ». Ὅλα τὰ φλάμπουρα καὶ οἱ ἐπαναστατικὲς σημαῖες εἶχαν στή μέση τὸν Σταυρό. Ὁ Σταυρὸς ἔνωνε καὶ ἐμψύχωνε τοὺς ἀγωνιστὲς νὰ προμάχωνται γιὰ τὴν πατρίδα.

Ὅχι ὅμως μόνο στὸ '21 ἀλλὰ σ' ὅλες τὶς περιόδους τῆς μακραίωνος ἱστορίας του τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος ἀγωνίσθηκε γιὰ τὴν Θρησκεία, γιὰ τὴν Πατρίδα, γιὰ τὴν Ἐλευθερία, γιὰ τὴν Οἰκογένεια. Μιὰ σύντομη ἀναδρομὴ στῆς ἱστορίας μας τὰ βάθη θὰ πείσει κάθε ἀπροκατάληπτο μελετητὴ. Κι' ὅταν μπαίνουμε στὴν περιοχὴ τοῦ ἱστοικοῦ παρελθόντος, πρέπει, νομίζω, νὰ κοντοκρατᾶμε τὰ βήματά μας καὶ νὰ ἀφουγκραζόμαστε μ' εὐλάβεια τὸν ἀπόηχο τῶν ἱστορικῶν γεγονότων. Καὶ γιὰ τὸ '21 εἶναι ἀνίκανος ὁ ἱστορικὸς ὕλισμός νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ψυχικὸ μεγαλεῖο καὶ τὶς ἀσύλληπτες πράξεις αὐτοθυσίας καὶ αὐταπαρνήσεως τῶν ἡρώων του. Ἀδυνατεῖ νὰ ἐξηγήσῃ π.χ. τὸ Μεσολόγγι, τὸ Κούγκι, τὸ Μανιάκι, τὴν Ἀλαμάνα, τὸ Ζάλογγο. Ποτὲ τὰ οἰκονομικὰ καὶ ταξικὰ συμφέροντα δὲν κινοῦν τοὺς ἀνθρώπους σὲ τέτοιες πράξεις αὐτοθυσίας, δὲν μποροῦν νὰ

δημιουργοῦν Μεσολόγγι καὶ Ζάλογγο. Ἡ μονόπλευρη ἔρευνα τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ συνθλίβει γεγονότα καὶ πρόσωπα τοῦ παρελθόντος στὴν προσπάθειά της νὰ τοὺς δώσει ἐρμηνεῖες ποὺ προσαρμόζονται σὲ πολιτικὲς ἐπιδιώξεις. Ἀλλὰ ὁ ἱστορικὸς ὕλισμὸς πέφτει καὶ σὲ ἄλλο ἓνα σφάλμα: χρησιμοποιεῖ σύγχρονα κριτήρια γιὰ τὴν ἔρευνα τῆς ἱστορίας τοῦ παρελθόντος. Ὁ Ἀλέξανδρος Τσιριντάνης σὲ ἄρθρο του στὸ Περιοδικὸ «Συζητήσεις» τεύχος τοῦ Ἰανουαρίου 1977 ἔγραψε ὅτι: «Τὰ A PRIORI σχήματα δὲν ἔχουν θέση στὴν Ἱστορία. Ἡ Ἱστορία γράφεται APPO – STERIORI ». Καὶ νομίζω πὼς πρέπει νὰ συμφωνήσουμε μαζί του.

Τὸ '21 δὲν ὑπακούει σὲ δογματικοὺς τυφλοσοῦρτες, οὔτε σὲ οἰκονομικὲς συνθῆκες. Οὔτε τὰ ταξικὰ συμφέροντα κατὰ κύριο λόγο, εἶναι τὰ προσδιοριστικὰ τοῦ '21. Στὸ '21 πάλαιψε καὶ νίκησε ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ψυχὴ, ποὺ στάθηκε τότε ἡ πρώτη καὶ κύρια αἰτία τοῦ ἱστορικοῦ μας γίγνεσθαι. Τὸ '21 ἦταν ὑπόθεση τῶν ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΩΝ.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ

